

tinua magiara, cu toti dreptul nimeru pe aceti barbati intre cei mai mari ai ei, totu-si avemu dubitatiuni grele ca dre graiulu lor in asta cestiune av-a-vu pentru sine majoretate natiunii loro, pentru ca programulu dualisticu nemtescu le vine in multu mai bine la scoala *daristatelor de supremaie si instatelor antilutice de poporulu magiari*. — Dar' despre aceta'sa vomu vorbi la tempulu sau.

Noi spemunu apriatu neinerderena nostra ca in tendintile dualistice ce le-amu observat la Pest'a si in unele locuri la Ungaria' face cheia pentru tacerea dualisticele magiari, ceea ce alinautu nu amu pot' procepe.

Fie veri-cum, noi federalistu nu ascunde-mu cumca programulu nostru si-are de scopu, a coloca institutiune publice d'in cace si a inainta de *Lat'i astu fcu, ca ele se nu pot'a folositi nici de elementulu nemtescu nici de celu magiari ca manunchiu pentru egomoiu loro politica — nationala a supra' allora popore si liere d'ia imperia*. Prin aceta'sa am esprimatu destulu de chiaru si principiu si interesele nostre.

Noi federalistu, candu cercamu a castig'a pe magiari pentru programulu nostru, speram cumca aceta natiune prin catastrofele de la 1848 si prin suferintiile ei proprie de atunci si mai tarde va fi devenitu a recunoase cumca supremati' rasei magiare periclitu mai multu integritatele tierloru unguresci, si cumca *sa garantie importante pentru autonomu a Ungariei face in catu-fcu de institutiuni, cari asigura un gradu indeprtat de autonomia si Transilvaniei, regalului trinitu, Galitiei si Bosniei*.

Daca magiarii ne voru insiela in asta presupunere, *daca ei si asta-d' sub interesele loro procepe numai supremati' loro politica si nationala, si aceta'sa infera a loru la eoru lui de principiu ala proceduri loro*, atunci ei devinu in cea mai mare contradictie ca principiele si interesele partitiei federalistice si magiari pot' si securi ca in aca di, in care voru face numai primul pasu pentru realizarea tendintiloru dualistice, *pre partia federalistice a pots numeru taru inimici loro resoluti*.

Ditele de *Zagrabia si Sibiu* se voru ingriji de locu ca arbori dualismulu se nu craca pana in cerin.

Dar' si cele lalte elemente a partitiei federalistice si precepu asta-di detoriului loro, ca principiele si interesele nostre ce le "clarificam" de ceta'ca causa' magiari care d'in ce in ce devine ne mai mesurabile.

Nu e vina' partitiei federalistice dacu ca trebuie se tie o paschie de neinerdere futu cu opaseliune magiari. De la 1861 noi federalistu amu luptatu cu aliati cu magiari; astadi ne luptam numai impotu a si' matre p'ine ca ne vomu lupta in cetera' locu; de la 1861 pana la 1864 mai credem in conversenae

loru la dreptate, asta-di o dubitam' aceta' n proserioaste.

Aceta-a e responsulu nostru la intrebarea despre solidaritate opusitiei federalistice cu cea magiari-a.

Marcticii umbre a Doctorulu in drepturi Simeone Barnuiu.

(Urmare.)

In modulu aceta'sa scolele Blasiului capetara un aloru si un romanu, pe care nu le-mai avem, mai multu clase invatatoriule se predau in limba' materna, studentii imitatu cu succesu imitatu.

Dacu o-mi-astu-ti de strina detoriulu, a nu lasa cuiva priegu de a p'ia in punctu d'ia judeci d'iafote pe Dr. Barnuiu, si daca faptele si patinile lui s'ar pot' conose deplina pe alta cale, asa pal bucurosu profunda tacere despre celu petrecutu la Blasiu in anii 1843—1845, astelu se am lertaro a spune atita'nunai, ceta se tiene strinu de lucrulu cu am inceputu.

Contrari cause nationali se desmetecia si simfira cumca se urmasu un misionarism si o profetie a ideoloru si convicitiuniloru de mai tarate — car'i, dupa ast' munita' loro convingere, devinu d'ia e in ce mai periculoase — simiti totu una d'ia prin ceterora celoru doi profesori terezi, car'i si periclitarea eterei si ventorialu sau, s'au alipita de Barnuiu, care se rusese cu totulu de ceteru cei d'ia capulu afecleriu — invernatiuni totu de odatu prin ceterora lui Barnuiu de a prelege — jus naturae — si inca romanesece . . . pe unu tempu, in care se decretase o mirta de ani pentru limba' romanesece.

Atunci nasti sentimentu; cumca daca va iaerchi si acetau pasu, apoi nu mai renane putiata de la infrenu pe Barnuiu.*

La inceputu acoperi tendint'a, de a sugrarna acetau apucaturu — cum se numu, sub mantel'a — a ingrijire de binele scoleloru romanesci d'ia Blasiu, car'i pot' suferi ceva re, desceperindu-se la guberniu scolu incecaru nenalificabile.

Se banuise scasam d'ia pot' inceara pe facia ceta in contra' lui Barnuiu, s'au inceurata a instauratiune studiosa de cetera aceti profesori, alara inse apru a loru nu p'inea mirare, cumca terezi nu mai este cu credea d'insti, si prefacuta si descopata . . .

Atunci s'au inceputu chicaneriele si persecutiuri titeate a supra' terezi d'ia seminaru si Liceu, — de doctori fa denumitu unu barbatu aspru, dar' fira tactica, — Profetorii fure declarati de pe amvama de periculosi pentru religiu . . . in urmasu la anulu 1843, fure eliminati 39 clerici . . . si redusi — ad statum laicoru. —

D'in celu prolae se intlege de stiu, cumca cei 39 in nefericulu loro, care venise pe no acceptati, si fara causa motivatori, care se adeveri si prin cetera acetei sententii urmate de lucrulu pre inalte, scitatu de la p'ine se acceptu ajutari mai buna decata de la Barnuiu, de la a lui amore de omni si dreptate . . .

D'inselu cu ai sei surprinu si forte amaritu pentru aceta'sa apucatura a contrariilor, scindu pre bine, cumca levitari' este indeprtata in contra' tendintiloru nationali, se veduira incurati in acelu Procepu, ce se nu desvama la 1843—1845 inclusive.

La care se mai alaturara mai multu Prototoposi si Parochii, fratiorulu eoru candu vicari' furepasi la Nasedu Marian, si de placata adrecesu amito odiosu Prepositulu capitularu, Professoreu Liceulu, si vicaru generalu episcopocu, Crainicu . . .

Daca Profesorii de Blasiu na si ar' fi veduira sortea sa data cu totulu in man'a chefulu sei, si aseneu s'ar fi alaturatu toti la facia, astelu inse au pasita rezerv' d'impreuna cu unii canonici . . . In acelu procepu, — care sau lamuritu pentru totu deun'a tendintilele nationali romanese, — Profesorii si cei d'in cetera, pe langa sperarea causei terezi, s'au marginitu la celu urmatore: — la apurarea seminarioru, care era se nu inchida re-manandu popandose — nu mai — la apurarea Dominiului seminariale — Cuta — care era se de seminariulu rom. cath. in Alba-Julia, pentru terezele a loro 50 clerici pe anu, ca sa se firo pot' colibu punctu d'iafotele d'iafotele loro — la desceperia Diplomei despre comparare a Catalu — prin cetera, care se delaturate cu totulu — la apurarea fondulu seminarialu si bibliau, d'in carii se imprimatae mai multe m'ia fira ipoteca — la scutur'e de perire a fondulu deficientioru si veduitoru Proteece — la cochiamarea stodalulu — la reinvieru mitropoliei — la eliberarea Diecece de la Seminaru Ungariei — vedu' istoria rom. d'ia Dacia' apurata de A. P. Ilarianu, t. I. sa. III. fasc. 137, 138.

Incerau destula de mari, pentru de a-si fi potutu lucrati venie cupula, pe acelu tempu . . . nu este adeverata cumca Profesorii ar' fi nascotiiti si urdita proceplu Blasiulu, d'in contra' loro le nu fostu totu renu veduindu-se prin ala periclitata asandara sa pentru alatu scopu cu multu mai presu si mai capitalu.

Daca inse se veduira vele zole, incurati in acelu procepu, si celu p'inea un imbravoiatu causa' clericalu si a Diecece, p'anasandu in lupta.

Aceta' apucaturu s'au fostu prevoluita d'in partu contrariilor, car'i cu sietu diplomatice au incecuru profesoriura in gramzi unu procepu, de scopu de a interepte interdicteru nationalu, de ai simiti si pe d'insti si tereziura studiosa cu tite tendintile si sperantiele lui Barnuiu . . .

Asta-di se vede apuratu ceta astu cei devinut. Geniulu celu petranditioru ala lui Barnuiu, nu data in 1840, acetau responsu, unui trinitu d'ia partu contrariulu: — noi astutu ferici' si afecleriu omulu inse si unu p'riocupa intulescu acestoru cutinut divinatoru, si s'au incetate re infecta la ai sei.

Profesorii au incecuru d'ia capulu Liceulu, cumca procepu este caru si cumca tute areta intr' acelu; ca va cu nefavorabilu pentru d'insti, dar' totu-s'au lasu aspra-s'au, d'in causa: — ca mai bine era a p'ia in lupta de ceta' fara de lupta, — ca avemu neconvinguturole brobitiuna de publicitate, apoi totu era se in publicitate cu aceta o vreau pentru ca simiti'a scemnta piase in pamentu pro-

FOISIORA.

Studie limbistice

Cuvinte romane in limba paleoslovonica.

(Inchisura.)

P. 173. Дочити, venire, absolvere, rom. descepu fermentati.

P. 173. Достойно dignus, rom. destoinicidoneus.

P. 175. Драг, pretiosus, amicus, rom. dragovati amaru rom. drag, dragoste. M. Sa alia si in magiari'a driga.

P. 176. Дроуги, conterece, rom. gresaluru, gr. Δρογαι, Δρογαι, drapt, rom. drobu magiar. darab.

P. 176. Драчь, salinica, bulg. Дракъ, virgulu, rom. dracina Weisschindig.

P. 176. Дрожди фак, ns. drozide, doze, drozi, serb. dozd, rusce drozok rom. drap. droac — conf. lit. drunastu, germ. inf. trusen, d'rus. droz. drusen, angl. droze.

P. 182. Дэхъ, d'axu herba nicotiana, arabice dahlia sono dahlku. M. D'in alte fuztane ama alata, ca cuvintulu arabian inlesuina — fumu; dahlkama fumavit. In persica si turca'sa se introdusitu si pentru tabacu, cumca traducea fumul tabac'u fumer. Filialu acuma la cuvintulu tabacu mai adfina fuztane de tabacu, ce e magiar. tabak germ. Gerber. — Acetau cuvanta inca e arabicu: dabbagh coriariu de la verbele dabbagh concevnit pellem in corium. Dupa pronuntiacone comuna la turci tabak. —

P. 182. Дэхъ, d'axu habitus, spiritus, ns. dab, bulg. dahllo spiritaluru, rom. dacha conf. gr. Δραξ.

P. 187. Дѣла para rom. delinita ajure, ser. di dividere, gr. Δε ποτιος dalle vechiu germ. sup. tal.

P. 147. Дѣла cellis, mosu, rom. dda.

P. 189. Дубина d'upa arboreu, nemu, ns. do-brava; rom. dumbrava.

P. 190. Агъ, areu, tris d'axu, rusice ражда, ns. daga iric, lit. deng tegere prima significatiu est Danbe, Passandae. — In slavice Elem. in Rom. aluce agra in relatine cu magiari. denga si rom. daga; inse cumca s'a facutu d'ia slaviciulu si in rom. o nu si apuse M. Cumuca daga o de origine romana arata Dice (1, 156) unde are: Daga Ital. pr. catalon. rom. daga alb. d'oga, veslicu daga, daga, francezecu cu e in locu de og d'are, dialectulu milanese daga Seitenreiter de Passag. germ. Danbe; derivate sansu dovela, dacta, adula, german. donelle, dovelle, letonig. doule. Cu daga convine si altenevutu de altu intulescu pr. daga, nom. douve. In ce se traduce do-munna fosse (graben) ce insemna inse si periferia murulu gropi, mal. douvam sine aggerem (d'in anulu 1293). Despre dovelacu cuvintulu sunt diverse pareri. Frisch areca ce ar' fi d'in dacere, si d'intr' adverbu asonimulu dovela au totu acelu origiu. Ducange dice ca ar' fi unu cuvintu celticu latinu daga cu semnificatiune vans, ceta: facta erat ratio dogu cupururu navium et operum. Vopisc. In gr. Δοξαι cunctentium.

P. 191. Жалѣбъ querela rom. жалѣбъ.

P. 191. Жиръ, ns. grasu, po. zobary, incesu-

dium ns. zar acutus, serb. zar prana (Gut rom. zap prana).

Pana aici amu inairatu totu ce m'ia fostu in p'ettatia d'ia fasci'ura p'ia a dictionariulu in Miklosich, si pre ceta' ai-mu ajunat fantele amu insemnatu si rezultatu cercariiloru nostru limbisti de renome, era incatu amu mizerulu etimologu' romana a moru cuvinte confondule cu limbele sorori lasu se judece cei mai versati in limbistica, cari spera ce voru indrepta, ce pote amu asensitu si voru adauge, ce asi fi trecutu in vederea — ca ci cum marturase celebru d'instu prefacuta dictionariulu ns. de certitu d'instu absoletu unu statutu d'instu etimologu', pentru ca de multe ori una notitie pote se restitue totu rezultatu, ce eugutamu, ca Panu fi adatu. La cuvintele inairate ar' pot' face unele corolaru, care inse le lasu la unu parte pentru acuma, observandu numai, ca unele d'instu ecele cuvinte sunt latice si incoantinate la romani protothodone mai aluce care s'au straturatu la noi prin cartile beoierice ale altelu se anda in gura popularu numai pe unele locu, cumca totu de templat' unu d'instu d'instu etimologu', pentru ca de multe ori una notitie pote se restitue totu rezultatu, ce eugutamu, ca Panu fi adatu. La cuvintele inairate ar' pot' face unele corolaru, care inse le lasu la unu parte pentru acuma, observandu numai, ca unele d'instu ecele cuvinte sunt latice si incoantinate la romani protothodone mai aluce care s'au straturatu la noi prin cartile beoierice ale altelu se anda in gura popularu numai pe unele locu, cumca totu de templat' unu d'instu d'instu etimologu', pentru ca de multe ori una notitie pote se restitue totu rezultatu, ce eugutamu, ca Panu fi adatu. La cuvintele inairate ar' pot' face unele corolaru, care inse le lasu la unu parte pentru acuma, observandu numai, ca unele d'instu ecele cuvinte sunt latice si incoantinate la romani protothodone mai aluce care s'au straturatu la noi prin cartile beoierice ale altelu se anda in gura popularu numai pe unele locu, cumca totu de templat' unu d'instu d'instu etimologu', pentru ca de multe ori una notitie pote se restitue totu rezultatu, ce eugutamu, ca Panu fi adatu.

diem ns. zar acutus, serb. zar prana (Gut rom. zap prana).

Тодору Тодору

ductiva si occasionala era asigurata pe timpul senei, — si pentruc asemenea pierduta tota incercarea de sine, tota cuterena de a sta langa adeveru, de pe mal marii, scilicet, carii descurbaroa toate simlinalta de purtari, i privam intr' una simlinal d'in aton carui nu se remana alt' fira se amuzica, deci dara se cerea ceva esemla despre contrarii — si pentruc Barnutu anca lipsa de a pregati luptatori fara tiuzere pentru o anasa stata . . .

Evecmintele intra tote le sin data drepta — publicitatea s'na latita de la Diastoriele cele mai fialto pana in bordinel tarielari, natuzina fu puse pe drept — clerului fa desamuzita — atenzinea publica fa desamuzita. —

Profesori ca partila loro, au pizata, temerelozia stuziosa fu imprasbita — inae an lasatu in armaleo golime, care n'a mai fost o pottina, a o statu, si — opininea publica n'au concecu contrariilor a se bucura de invingerea parata.

In ora, in care tendintele nationale a le lui Barnutu fara prodati, sentintu! Profesorilor inca era facati, inacta procesura sin fosta dupa acte, numai stozantiz (memora). Spingefactorii cu ad astuzoa curventia; totosi can sin fosta deplata sigurat despre esira cansei, an plesitu deplata in facta, prin accoa, ca an lipitu pe Profesorii de pottorie salo, in primaver' acolui anu, er' cercotora cansei an urmatu sustai in tomn'a 1845, prin urmaro procesulo (inse nu cansa) fa pierdutu.

Dar' ce se vullt' pierdora se prefaci in celu mai celantata castigu.

In locu de striutia spatii a vro' cite-va case de scola, se fece tra'la intriga o sala de propaganda pentru incedia nationala — temerelozia stuziosa s'au impraschit, dar' s'au fosta apottoli ideii si simlinala nationale la poporu si la tuzerena de pe la tute institutiele literarie, pe care sin ajunsu, imparatuzidu si molipuzandu, cu convingerile sale, dupa insuzirile proprie tenerine, pe studiiu romani de la acele institutiu — la va' templatu lucrati, cu paratcu cu nepottuziu, adecu unu teneri d'in familia desmanuzialitate, batar cu mai canuzosa limba romana, se fozera naturalisti lucrati, si vnanuzara stuziosu — prepaganda nationala strabatut paza in cancelariele Diastorielori tieri.

Adece n'au fostu nice delocu scopolu contrariilor si a patrosilor nice de limca strano, genialitote lui Barnutu inoe la a prevoldutu.

In modulu accoa, canu au vestitu anulu manuzitei 1848, potroz, care va ce canuzepre poporulu rompan in Ardoua, era acila, natuzina avea o partida mare nationala cu deplina comuzinta de sine, si de celo ce era de facutu dupa impregruzaria.

La 1837, si an inceputu Gazeta Transilvaniei (Fis Gumboczi, Guzeta de Transilvania) mizinea sa, si pre incedia, pe incedia sin demuzitoru si ceti vnanuzi, an topitu ghibita de la him'a si cotelutu unci marii multuz de rousai.

Daca nu premerguse tote accoa, anulu 1848, — in cedu pentru poporulu romanu, de siguru ar fi imbranzutu cu totala alta facta, elu ar fi fostu tuzu in vultozua mizamental' accolui anu, fira canuzinta de sine, si de celo ce era de fozere sa, si de soretu sa.

Adanzara cea impertozita de la Blaziu, care au datu dovodu nefazrate Europei, canca ceaste una poporu romanu cu comuzinta de sine, si an arctatuz Regimulu s'na factoru politia, spre care nu se preuzguzase, ar fi remeza cutuzelata in notuzina ne-templariilor.

Astuzia inoe an vedutu cu totu canca cetu ca au venit'u in Ardoua scura despre celo patrecoze de la fauru pana la martia inclusive, partida', ori daca vestu, generatuzia creozata prin Barnutu, au datu de loc loame canca a sotta templatu lucrati.

De mi-adece bue amiate, inceputulu n'au fozuta tenerino romane de langa tabla regesta in Muzeeu Osiobruhu, apoi cea de Oluzia; in amandoue locuri se aflau teneri impraschiti de la Blaziu in 1845.

La Blaziu au urmatu de la acestu anu inainte o ruzestioa apriga, vedu'la scotuzora deduzide, multi teneri martiri descuziti de pe tuzerena, si de sine tuzerena, canca n'aua planta va scoti d'in radezina — inoe ce se vedu!

Tenerino stuziosa a Blaziuhu lui aspru-si apozituzita nationala, cutuzieru intriga tieru, si imprevoldutu — adanzara de la Domozea Tomi — ca d'in semzina (intuzipatu si introdusu in triumfu pe Barnutu in Blaziu).

Adece adanzaru nu numai ce a conditiunatu neuzinguravero pe cea de la 15, maiu 1848, ci dedo totu un data ocazotioa a priepce, can cu mizamecanta sine se restringiu la tenerino numai, ca pe inarea si canca intriga poporulu este partaiu la d'insulu, un numai a puzu tote popozalitatea in simre — an numai a stituz pe regimulu tieru, ce se reconozca mizamecanta romanz — nu numai l'au silitu a propuz si a cesopu' conchiamarea Dieto, si a face so

pe puzu sterezora iobagii si imbanzara mertei politice a romanzilor aprizati in propozitiunel regeci, nu numai l'au nevoita a publica adece propozitiunel in adanzaru romanzilor fora de la 15, maiu si si da adece m'au fozuta in forma de legitimat prin comzari transiti d'in scola s'na — (cau strazaru cu totala neuzdotozate facta cea d'insulu conchitiune politica) — ci a facutu totu una data, cetu adanzara aceti'a d'in urma au fozuta accoa, ce an foztu — adeca adanzaru si crevituzor romanzu nationali, s'oté precum au vnotito o adece-o Barnutu cu partida nationale — er' nu o sterezora cara de comuna se nasce otora — nu o momeca pre cam o tuzoro regimulu tieroru cele ariozantico, an adece, sa se stioz d'in partea capitotuzioru bueozicuzi cu inteligenti carii voru conchitiunel d'insulu.

Ca momentulu astozoriaru, d'in pres' d'insulu de 15, maiu, candu Barnutu (duplulu studintu la academie de dreptari in Sabiu) s'au chiarificatu la beozicia metropolitana in care cu 3. mai mai mizote, se publicu sentintu'n care lu-stereze este alio Cleru — prin vestitu unanimu a inteligenti, de a audu parola diei d'in par'a d'insulu — cu mizutulu, in care au pasitu pe simlinala d'insulu in campulu libertatii la Blaziu, an inceputu mizetina condituzia mea, si scopolu accolui tieru.

Faptelu d'insulu de aci inainte suntu alo publicitazione comune, scopolu mea este, a da publicitazie fapte, cari potu nu suntu conozute de totu in publicu, fapte la cari an aslatuz, care s'au petreuztu inanteo ochiloru mei, care scia de la cei ce le au facutu, ori an foztu martori ozolati la d'inselo.

Totu ce mai an dico, suntu nu mai nezaru colorare, si de lidu ce scopolu, de a rectifiziu unele pareri, si de a descoperi cause neuznotozate de la uzoro efecta comuzante.

Toti barbaili, castu se priepca la afozeri de accu' gunu, marnuzisme, canca este impozibilitate absolutu ca celo ce s'au petreuztu in adanzara de la 15, maiu 1848, principulu defazaturate accole, ba chiar tuzero memobilozu acolui adanzari, pana la celo tuzero urma tieroaru, ce da dovodu, canca ficocare acle deplinu pentru ce au venit'u, si aslatu alo, — precum si conuzarulu romanzu d'in tute angulazile tieroru, pe langa tote porediculu, ce s'au pasu de totu scola — nu potu se fi foztu productulu unui mizamecanta de vro cite-va septembaru ori luna, ci canca s'au ceveztu, spre a pro dace tote accoa, una pragratu, prefazora si conzvinde mai multu anu.

Credu canca in celo instrute despre lucrarea lui Barnutu contuziatu prin astazi ane spre acestuz scopuz, va gasi fie cine adeverata causa a acestuz efectu privitu de astozoriaru.

Daca cine-va nuzuzese pe Barnutu, mentor, apoi so si o faza aceti'a, numai cu conventu, pentrucu an fozta Profesoru escotize.

Daca la nuzuzo, regentozariu nationalu, apoi so si o faza aceti'a, singuru pentru accoa numai, pentruc canozee Faptelu lui de pe catuzora d'in campulu libertatii, si Faptelu d'insulu celo d'in 1847, nice numai pentruc porediculu d'insulu celo de la Sabiu, prin care au pasu de scopolu mizamecanta nationala, — nationalitatea romanz si egal' imperatuzia pentru totu.

Te sustienu amu descoperi conzvingerea, canca fira de Barnutu, poporulu romanu transilvanu ajungelu la anulu 1848, neozecoptatu in privinta nationala politica, si in locu de a fi jocatu rula sa, de astuzi pana astazi, in locu de a se dirupa la cele castigatu pan'acum, ar fi multu numai zimerulu alo'.

Pana a se fi desceputu vro' data, so templat, cetu edificulu de statu ala imperatuzie austriazca, s'ar fi reconstruzatu, fira ca natuzine romanz se fozmezze parte integritazii, ci s'ar fi amuzeratu celozu, cari ar fi sciatu a o lasu in servitulu sen.

Prin urmare Barnutu pe langa tuzerile instraitu mai esazu meritez cu totu dreptulu, si titulu de — observator — alu poporulu romanu de sub scupitulu austriazcu.

Cu aceste nu vru' se dico, canca d'insulu stuzuru a facutu totu, nu vru' se detragu d'ila meritele tieroru de celo ce suntu este, canca geniu se amuzesu primu de ideu de lucrari mari, fozozu'la d'omzimu, presute totu ori in parte — er' descoperirile primazie le preluzo si implecuzio alo'.

Inse si aceste cetu adeveru, canca fira accu' geniu ar fi amuz neozecoptate, si ceti caru le au preuzcratu, nru' fi avutu campu de a lucra la a cea cariera.

Adazi'ins remezu fapta neozestabilu, — canca o mare diferentia intro a inventu adever'la politica nationala, si intro a o manduce, canca accoa oziste — intro a fi nationalisti, candu spiritualu ovalu si bunulu tonu o ceru aceti'a — candu manifestazore de tendintia nationala o sustenutiu prin mili de aderenti — canca acco manifestazore prodooz aplaudaz auditozoru, si intro a fi nationalisti intru tuzpa candu tendintele nationalu sustu betezate de cine in contr'a stabelu — candu manifestazore acolora impazinatua

pe auditor, ai'd face a se deparatu de tuzo, ce do au sicuti care vrei se le manci capata — candu in locu de incurguzare, suportare si apluzu, nu ti-remane nice sperantia, ci ti-va data, a portu ero candu-va numelu — de martira latara — candu celo a caroru chiazura si detozu alo, a nutu si profesu acele tendintu, ci ezaru ceti d'astuzi caru le priepozitu.

Estu urme diferentia, intro a se fi luptatu simva pentru dreptu nationalu politicu, pe timpul episcopulu Inocentiu Micula, care d'in astu canca a meritu espatriatu — pe timpul lui Sinesu care asuzene ceti d'in primore politicu, ca se isia luncu in espuz — pe timpul lui Petru Maioru, si pe timpul lui Barnutu.

Cu tote accoa, inaintu ori dupa 1848, meritele castigatu pe acestu campu epuzozu sustu pentru unu si altu amuzent de marti, si neuznotozate . . . ad e vroz'u numai despre gradulu tieru de caruzeru, si despre gradulu lapedezare de sine.

Geniu s'au de diferite specialitazii, unu sunt artizati, altu in scipulaz, altu in politica diplomatica. Dr. Barnutu este genulu politicu-nationalu alu Romanilor — fira de venirelu lui, nu se templat ce s'au templat.

Meritele d'insulu nu este numai descoperirea acolui idee ci si infazura mizidolozu de la a perfectiunaz si a fructifiziu accole idee — adeca de a lumina, amuzmazi si regere poporulu sen nationalitate si politozice — de a fi manduzo realizarea acoloru ideu, impreuzata cu lapedezare de sine si de lume. — de a so fi nascutu si venit'u singuru pentru aceti'a numai in lume.

Dacu dar' aceti'a este punctulu de plecaru, spre a judeca si priepce meritele lui, castigulu natuzine intro insulu, si pierdura prin mortulu lui.

Aci nu e vroz'la de a cautu ladu, si tie de a cautu modulu pentru de a comozee, intuzio, si a la cel pretiu dupa propriulu meritu . . .

Umbru marezatu celor canca pastrezi lanuzata, ce te a caracterizatu in viatu, deci te roga ierta-mi, daca m'au amuzatu de una lucraru, care intruce potozile mele, daca debululu mese condit'u nu este in savez, a presu si infazuzioz fozulu si lucrare ta dace cana este meritez ca neuzuzo a loru, etu ci un seria pentru geniu, ci pentru compatituziu si adoratoru tieru, cari se voru multuzi cu bunvoituzia mea, de a te patru in aduzeraz a mizite a posteritaz.

Er' marezate loto fapzu, esemplaz'la v'ia v'ia si neuzuzaz'la ta vertute, si-voro de ele do sine tuziti mizidola vrozozu.

Acum cetu scola unido accozu se preuzuzazu pe deplina, acelu unde li se do canuz'a meritaz, rog-te pentru poporulu teu, de a miza amire si foztu potru, pentruc care altitu de mizitu si indeluzu si patuzimtu.

Fii apozarozu la tronulu celu a totu potoznicu, cum i'ai foztu pe aceti'a lume tuzozatoru, intru astazi, cetu ai' puzu nice unu prelu pe viatu'a t' ai covozitaz, ci ca candu nru' fi avutu dreptu la d'ins'a, o folozu nru' alinu modulu, deoate mizitu si numai pentru poporulu tea . . .

Roga-te pentru noi cari am remazu neuzangalati pentru poredica ta cea pr' timpaziu.

Er' tie natuzio! ti-adece a mizite diei d'istoriculu Engel despre Mihailu Kozula: „Buzera yu Bluzum azu buz' Graz buz' malozidim' Buzem" (se aranzim buz' pe mizamentulu erozuru romanz).

Fratuzoru! se aranzim buz' pe mizamentulu lui Barnutu, a inaintu mertzantozariu politozoz vnzinale care au rezuzatu . . . de care se tendintele nationalu ce d'insulu n'au remazu deszerte, precum un remazu tote celo l'alte tenditaz, incepuz de d'upa 1291, pan' la 1438, candu s'au inchiatu, — cam de odatu — cu — unu tuziu natuzionu — cea mai pernicioza asozona de statul pentru romanz, prin care au perdetu claru si dreptulu politicu de a mai avo patria, si de a so mai pottu numai etu la pamentalu in care s'au nascutu.

a tuzozoru tendituzioru de emanciparu, celozu d'inate de 1438, si celozu de acestu an fatalu incedu pan' la celo d'in 1848. — pe care Barnutu ca si ceti, le au studiatu si captuzata de amarutulu, dar' n'au potuz descoperi nru' inzele o generatuzio impazente cu simlinala nationala ci numai erozurulu deszerte, pentru imbutuzira sortu scapabilu — si prin care Barnutu s'a devotatu la tute neozestitate de a crece o generatuzio in simlinala nationala, si in modulu accoa au asiguratuz rezazura tendituzioru nationalu, daca ar fi sciatuz o set-felu de generatuzio si partida pe la anulu 1438. se pote, ca romanine, aduzora ruzo, si multe sferetuz romanuz nezuzitatu, si multe lacrimo nevuzitate, — pote, ca rezau intro anu 1599.—1601, pote, ci intro anu 1780.—1791, de siguru inzele deplazabilu lupte religiozoz urmate dupa 1790, nru' fi inuzgratu paginile istoriu.

(Va urma)

